

אלול (20)

אם אין אני לי, מי לי

העיקר הנדרש מאתנו, אומר הגר"י לוינשטיין זצ"ל, היא העבודה העצמית, ואין להסתפק בשמיעת דברי חכמה ומוסר מפי אחרים. על זה אמר חז"ל: **"אם אין אני לי, מי לי"** (אבות א. יד). הדברים יפים לגבי עבודת האדם בכל השנה, קל וחומר שיפה כוחם גם לעבודת ה'אלול', שהיא עבודת הנפש. וברור שעיקר העבודה היא היגיעה העצמית, ולא ההאזנה לדברי המעוררים. בבארו את דברי המשנה באבות (א.יד) אומר רבינו יונה: אם האדם לא יעורר נפשו לא יועילוהו המוסרים. כי אף על פי שנכנסים בלבו ביום שמעו, ישכחם היצר ויסירם מלבבו, כענין שנאמר: **"וחסדכם כענן בוקר"** (הושע ו. ד). אכן צריך האדם בשמעו המוסר לעורר נפשו ולשים הדברים אל לבו ולחשוב בהם תמיד ועליהם יוסיף לקח. ומלבו יוציא מילין ויתבודד רוחו ולא יסמוך על תוכחת המוכיח לבדו ותוכחתו לבקרים, עד אשר תקבל נפשו המוסר. (שערי תשובה ב. כו). למדנו כאן כמה עבודה ויגיעה נדרשת מן האדם עד שיוכלו דברי המוסר ששמע לחולל מהפכה בנפשו ולשנות אורחות חייו. בלי עמל זה, אפילו אם הביין את הדברים והם נכנסו בתוך לבו, ישכחם במהרה ולא יפיק מהם כל תועלת. מעתה ברור שבנוגע לעבודת ראש השנה, שעיקרה להנחם על הרעה ולשנות דפוסי חיים, כל מי שלא יעבוד עבודה עצמית, לא תהיה עבודתו עבודת הנפש. כל מעשיו אינם אלא מתוך הרגל, ורק כלפי חוץ נדמה שיש בו תוכן רוחני.

ספר "לקח טוב ימים נוראים א"

אם שמעת, תזוז!

רבותי! מתקרב יום הדין! מתחילים לבקש סליחות! זכורני שרבי חיים אהרן טורצין זצ"ל היה אומר: סליחות לא אומרים, סליחות מבקשים! הקב"ה צריך שהוא סולח, אבל אנחנו מצדנו רק מבקשים שיסלח. לפני כמה ימים היתה לי התעוררות גדולה: הזמינו אותי לדבר באיזשהו בית ספר. הביאו לי מונית שלקחה אותי עד המקום. הגענו לשער הכניסה, משם היתה עוד כבדת דרך להגיע עד הכניסה לבית הספר עצמו. בשער הכניסה עמדו שני בחורים ודברו ביניהם. נהג המונית, שרצה להיכנס, צפר להם, פעם, פעמיים שלוש, והם ממשיכים לדבר. הנהג צפר שוב, ואז הסתובב אליו אחד הבחורים ואמר לו: בסדר בסדר. שמענו אותך. בשלב הזה הנהג איבד את סבלנותו. הוא הוציא את הראש מחוץ לחלון וצעק: שוטה שכמוך! אם שמעתו תזוז קצת. ישבתי בתוך המונית וממש "נתפס לי הלב". כבר קרוב לחודש ימים אנחנו שומעים את השופר צופר! לשם מה הוא

חודש אלול, ימי רצון: הקב"ה מתרצה וסולח לבניו אהוביו

ימי חודש אלול קרואים **"ימי רחמים"**. **"רחמים"** הם לשון אהבה כלשון הגמרא (שבת כג:): **"דחמים רבנן"**, שאוהב תלמידי חכמים. ומה פירוש **"רצון"**? אדם שבר חפץ, בא בעל החפץ ותובע ממנו לקנות לו חפץ חדש או לשלם לו את מלוא הנזק. איך מכריז השלט בחנויות לממכר חפצי זכוכית? **"שברת, שלמת"**. אבל אם המזיק הוא חבר קרוב ואהוב של בעל החפץ, הוא יוותר לו על התשלום המלא, לכל היותר ידרוש ממנו תשלום סמלי. ואם המזיק הוא הבן של בעל החפץ, במקרה כזה הוא יסלח ויוותר לו לגמרי. לכל היותר הוא יעניש אותו באיזשהו עונש חינוכי, כדי שלהבא ידע להיזהר. מה קרא? מדוע היחס משתנה מאדם לאדם? מה ההבדל ביניהם? פשוט מאוד: טבע הבריות ודרך העולם, שכאשר מדובר באדם קרוב, שרצוי ואהוב עליך, אתה מעלים עין וסולח לו בלבך. כל השנה הקב"ה דורש מהאדם תשלום מלא על עבירות. ה'תשלום' הוא על ידי חזרה בתשובה שלמה של החוטא, או על ידי מתן עונש לחוטא כחומרת המעשה. אך ימי חודש אלול הם **"ימי רצון"**. בימים הללו בני האדם רצויים לפני ה' והוא דורש מהם תשלום קטן, סמלי, העיקר שמכאן ולהבא ידעו להיזהר ולא לשבור חפצים

ספר "שש באימרתך"

ברגע אחד אפשר להפוך את הגלגל

בתפילת שחרית של ראש השנה נאמר שבע פעמים את המזמור בתהלים: **"למנצח לבני קרח"** (מז), נשאלת השאלה: מה קשורים בני קרח לראש השנה? כותב רש"י (תהלים מב. א): לבני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף, הם היו תחילה בעצת אביהם ובשעת המחלוקת פרשו, וכשנבלעו כל סביבותיה ופחחה הארץ את פיה, נשאר מקומם בתוך פי הארץ, כענין שנאמר: **"ובני קורח לא מתו"**, ושם אמרו שירה, ושם יסדו המזמורים הללו, ועלו משם ושרתה עליהם רוח הקודש ונתנבאו על הגלויות ועל חורבן הבית ועל מלכות בית דוד. ברגע אחד של תשובה הם הצליחו לעצור את המיתת שלהם. בטרם ירדו שאולה אל תוך האדמה! כך גם אנחנו ברגע אחד אנחנו יכולים להפוך את הגלגל. עם התקדש חודש אלול נתחיל בעבודה. נפעיל את כח הציור. נדמיין את יום הדין ונתחיל להתבונן לקראתו. ככל שנקדים בהכנות, כן ייטב לנו. שכך, כאמור, לזכויות יש משקל גדול יותר ככל שהן מגיעות מוקדם יותר, לפני שמגיע חרון האף.

ספר "נעימות יאמרו"

האדם ויעשה תשובה, שאם חזר בתשובה, נמחל לו. אכן, לא אפסו הסיכויים שתשובתנו תתקבל, גם אם היינו בבחינת: "האומר אחטא ואשוב ואחטא ואשוב" *ספר "זמתיק האור ימים נוראים"*

הלכה: אכל תפוחים ושתה יין

האוכל פירות עץ שאינם משבעת במינים כגון תפוחים ושותה יין או מיץ ענבים, צריך לברך שתי ברכות, נפשות ומעין שלוש, דכיון שלא מזכיר בברכתו פירות העץ לא פטרם. מיהו לכתחילה יקדים בורא נפשות, היות ויש אומרים דמעין שלוש על היין פוטר את התפוחים כיון שמזכיר בברכתו 'תנובת השדה' או שיברך מעין שלוש ויכוין שלא לפוטרם.

ספר "הילכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: עֲטַרְתַּת זָקָנִים, כְּנֵי כְנֵים; וְתַפְאֶרֶת כְּנֵים אֲבוֹתָם
ספר משלי

חקירה: לשמה: שהאדם יכוון, או שהחפץ יהיה מיוחד לכך (קובץ שיעורים פסחים קעא: שהחפץ יהיה מיוחד) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: סיפור: ה"אמת" נעדרת

רבי שניאור זלמן בעל ה"תניא", נזדמן פעם במחיצתו של אחד מגאוני הדור, והיו שניהם משתעשעים בדברי תורה. אמר הגאון לבעל ה"תניא": יגיד נא מר, היכן מצינו בתורה פסוק שפותח ומסיים באותן שלוש מילים? השיב לו הבעל ה"תניא" מיניה וביה: יודע אני פסוק זה, שממנו מוכח גם כי משה לא אמר אמת. לתמיהת כל הנוכחים נענה הרב והסביר: הפסוק הוא בסוף פרשת ציצית: "אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים אני ה' אלוהיכם". והנה אנחנו מוסיפים בקריאת שמע אחרי שלוש מילים אלה גם את המלה "אמת", ואולם משה רבינו לא אמר אמת....!

ספר "חד וחלק" חלק ג

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הרסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון:** נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה.

צופר? כדי שנוזו קצת, שלא נעמוד באותו מקום. השופר צופר לעברנו: "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה"! ואנחנו עונים לו: בסדר בסדר, שמענו אותך! נורא נוראות! שוטה שכמוך, אם שמעת, תזוז קצת. רבותי! אנחנו נמצאים כבר בשבוע האחרון שלפני יום הדין. התחלנו לבקש מהשם יתברך סליחות. חובתנו בשעה זו להתעורר! לפשפש ולזוז קצת! לא להישאר, חלילה, לעמוד באותו מקום!

ספר "יחי ראובן ימים נוראים"

ערכם של המעשים באלול רב יותר

אדם נכנס לביתו של חבירו ואומר לו: אני צמא. אומר לו חבירו: בבקשה: גש למטבח, יש במקרר בקבוק מים קרים. האורח אומר לו תודה רבה, וממהר לגשת למקרר במטבח כדי להרוות את צמאונו. אך יש מקרה אחר: אדם נכנס לביתו של חבירו ואומר לו: אני צמא, אומר לו חבירו: שב בסלון, אני כבר מגיע. כשהאורח יושב בסלון וממתין, חבירו יוצא במהירות מן הבית ורץ לקיוסק הקרוב קונה בקבוק קולה קרה וחוזר לביתו נכנס לסלון ומגיש את הבקבוק לחבירו. במקרה הזה האורח לא יספיק באמירת תודה רבה נימוסית, הוא יצא מכליו כדי להודות לו במילים חמות על הטרחה שטורח עבורו. הפעולה הזו מקרבת בין השנים ומגבירה את האהבה השוררת ביניהם. בכל ימות השנה, כשאנו מקיימים מצוות, הקב"ה יודע להעריך את מעשינו ונותן לנו שכר על כל מעשה ומעשה. אולם בחודש אלול הקב"ה מתייחס למעשינו כאילו טרחנו עליהם טרחה מיוחדת, ועל ידי כך אנו רצויים לפניו, ואהבתו אלינו מתעצמת.

ספר "שש באימתך"

ה' ה'

חז"ל אמרו: האומר אחטא ואשוב ואחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה (יומא פה:). ולאור דברי חז"ל הללו, רבים שנכשלו ב"אחטא ואשוב אחטא ואשוב", סבורים כי אמנם ננעלו בפניהם שערי תשובה. כי הפשט במילים "אין מספיקין בידו לעשות תשובה", הוא שאין מאפשרים לו לחזור בתשובה. אולם לא כל המפרשים סבורים כך, ויש אומרים, שאין שערי תשובה ננעלים בפניו, אלא רק "אין מספיקין בידו לעשות תשובה", כלומר אין מסייעים לו לעשות תשובה, אבל באמת אם אחרי שחטא הוא חזר בתשובה, אין לך דבר העומד בפני בעלי תשובה. (ירושלמי פאה א, א), והקב"ה מתרצה בתשובתו. וכדאי לנו להתחזק בדברי ה"ילקוט הגרשוני", שכתב ליישב על פי הנ"ל את קושית הרא"ש על דברי הגמרא (ראש השנה יז:), המפרשת את הפסוק "ה' ה'", אני הוא קודם שיחטא, ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה, והקשה, לשם מה צריך האדם את מידת הרחמים לפני שיחטא? ועל פי הנ"ל מיושבת קושית הרא"ש היטב, שכונת חז"ל באמרם: אני הוא קודם שיחטא, היא למי שאומר "אחטא ואשוב", כלומר גם אם לפני החטא התיר האדם לעצמו לעשות את החטא כי סמך על כך שישוב בתשובה, מפני שבטח בה' שהוא בעל הרחמים, בכל זאת, אני הוא לאחר שיחטא

